

Claude GACOND kun Michel FRÉSARD:
Pri la linio de *La Gazeto* laŭ Eugène de Zilah
Radioprelego de Claude GACOND, SRI, 1986.03.15.

<http://www.esperanto-gacond.ch/SRI/Radiokasedo-165/Radiokasedo-165-86-6-B-1028-Claude-GACOND-Michel-Fresard-Pri-la-linio-de-La-Gazeto-lau-Eugene-de-Zilah.mp3>

Cl.- Parolas Claude GACOND kaj Michel FRESARD nome de Svisa Radio Intemacia.

Antaŭ kelkaj monatoj ni prezentis al vi la novan organon *La Gazeto*. La lasta numero anoncas la konduťlinion de tiu kleriga revuo. Redaktoro Eugène de Zilah, vortigas en sia artikolo titolita : ‘Nia linio’, vidpunktojn, kiuj fakte spegulas la profundan penson de multaj esperanto-parolantoj. Tial ni opinias grave laŭtlegi lian deklaron, eĉ se la al ni disponebla tempo ne ebligas ĉion citi. La interesatoj akiru tiun lastan numeron de *La Gazeto* por povi relegi kaj mediti la vortojn de Eugène Zilah. Jen ni citas lin :

M.- Ĉe ni ĉiuj ekzistas aro de ideoj organizitaj, kiujn ni konsideras pli veraj ol aliaj aroj de ideoj. Tio signifas, ke parolante, aŭ verkante, ni ĉiuj estas "tendencaj". Nur frenezulo, kiu ne kapablas organizi siajn ideojn, povus, eble, esti "netendenca", ĉar liaj ne logike organizataj pensoj dispaŝiĝadas laŭ la determinoj de lia mensa malsano. Do vi ne miru, ke LA GAZETO, kiel la ceteraj ĵurnaloj, havas propran linion, ke ankaŭ ĝi estas "tendenca". Gravas nur koni nian tendencon, neniam ĝin konsideri definitiva, ĉiam preti endubigi ĝin kaj, se necesas, ĝin ŝanĝi. Cetere "linio" aŭ "tendenco", pro ĝiaj psikologiaj aŭ filozofiaj bazoj, neniam estas tute eldirebla; oni ĝin sentas multe pli bone ol oni ĝin komprenas. Mi, en ĉi tiu limigita spaco, povas elmeti antaŭ vin nur kelkajn principojn. Poste, respondante al viaj leteroj, mi esperas, ke la afero laŭprogrese pliklariĝos en la venontaj numeroj.

Cl.- La unua principo estas nia valorigo de Esperanto. Ni taksas Esperanton kultura valorajo de la tuta homaro, kaj la esperantistaron reala grupo, kies devo kaj honoro estas pluporti, plibonigi, disvastigi la entenantan valoraron de Esperanto. Ĉi tiu laboro postulas la liberojn de la pensado, verkado, eldonado kaj instruado. La fama aŭstra filozofo Popper sufiĉe pruvis, ke en socio, kie ne povas ekzisti ideokonfliktoj, devige ekaperas konfliktoj inter homoj. Ni ne devas akcepti, ke la esperantista kultura kumunaĵo fariĝu unuanimisma, unupartisma, unucentrisma, totalisma grupo ĉar se ni akceptas tion, ni ankaŭ akceptas la elsekigon de ĉiuj energi-fontoj, el kiuj fontas nia movado. Ni devas rifuzi la tro danĝerajn protektadojn de ĉiuj naciŝtatoj, politikaj partioj, rasoj aŭ religioj, sed doni rajton, inter ni, al ĉiuj eldiri siajn opiniojn pri ĉi tiuj ŝtatoj, ideologioj, rasoj aŭ religioj. Ni estos toleremaj; la homoj rajtas erari kaj pravi. Nur tiuj povas erari, kiuj ion faras. La toleremo ne estas akceptadi ĉies opiniojn, kio cetere ne eblas, sed preti aŭskulti ĉiujn, kaj degni respondi al argumentoj per argumentoj, malestimante insultojn kaj kontraŭhoman propagandan retorikon.

M.- Ĉi tio kondukas nin al nia dua principo: la aktiva neŭtralismo. Ĉi tiun principon povas rekte kompreni ĉiuj civitanoj de liberaj kaj neŭtralaj ŝtatoj. Ĝi signifas, ke ni ĉiam agu laŭ la intereso de Esperanto, samkiel la diritaj ŝtatoj agadas laŭ siaj intereso. Esperanto ne estas, por ni, rimedo por propagandi kaj realigi ajnan ideologion, religion, ŝtatpotencon, ĉar ĝi havas propran valoraron kies realigo estas la unua devo de Esperantistaro. Kial ne diri, vi ja komprenis, ke Esperanto estas por ni multe pli ol la Intemacia Lingvo, kaj ĝi havas ideologian, spiritan kaj moralan enhavon. Ideologoj, kiuj kontrolmastras preskaŭ ĉiujn eldonaĵojn en Esperanto, klarigos por vi la malon, sin apogante sur la oficiala "scienco" aŭ dogmaro marksisma, katolika, islama aŭ alia, en kies rimedon ili volas transformi Esperanton. Naŭvulo,

kiu eĉ ne komprenas, ke oni ne povas samtempe esti materialisto kaj racialisto, bonege elmetis, en marksisma gazeto, la papagaĵojn, kiujn oni voladas parkerigi al la esperantistaro: ‘...Esperanto estas nur lingvo, simpla rimedo de praktika komunikado kaj helpileto de pacemaj organizaĵoj kaj ŝtatoj, kiuj vere bataladas por la malarmado, kontraŭ la malsato kaj aliaj plagoj de la homaro’. Nu, ni ne opinias, ke Esperanto estas nur rimedo de alia ideologio aŭ potenco. Male, ni opinias, ke se la Internacia Lingvo ne forsvenis, kiel la aliaj planlingvoj, tion ni ŝuldas al kohera valorsistemo de la esperantistaro, en aliaj vortoj: al la ekzisto kaj daŭra kreskado de la Esperanto-kulturo. Do, aktiva neŭtralismo ne signifas ne havi politikajn, religiajn, naciajn opiniojn, ĝi ankaŭ ne signifas la timon eldiri ilin en Esperanto, sed ĝi signifas la rifuzon forferi la esperantismon por alia idealo. Nome, ĝi signifas la defendadon de ĉiuj esperantistoj, kiuj, ie ajn en la mondo, estas persekutataj pro sia esperantismo, la diskonatigon de verkoj, kiujn totalismoj volus kaŝi al siaj submetitoj por unuecigi la mensojn, la kontraŭstaradon al ĉiuj provoj falsigi nian historion kaj, ĝenerale, la defendadon de ĉies rajto al la diferenco.

Cl.- La tria principo elvenas, cetere, el ĉi tiu rajto al la diferenco. Ĝi estas: neniam esti reakcia. Esti reakciulo signifas esti tiu, kiu neniam agas, sed ĉiam "reagas" al io. Reakciulo ne havas propran opinion, li nur klopodas kontraŭstari la opinion de alipensuloj. La Zamenhofa neŭtrala Esperanto-movado volas elmeti siajn valorojn kaj ne devas perdi sian tempon kaj fortojn en sterila kritikado de aliuloj. De Zamenhof ĝis hodiaŭ, ĝi ĉiam agis tiel, ni volas plidaŭrigi ĉi tiun sintenon. Do ni ne kontraŭstaradas sisteme al iuj, nek al komunistoj, nek al islamanoj, nek al kristanoj, nek al nigruloj, nek al blankuloj, nek al tiuj, kiujn mi ne povas ĉi tie elnombradi pro manko da loko. Pro tio, nia

M.- kvara principo estas disponigi la plej ampleksan forumon al ĉiuj sinceraj esperantistoj, kiuj havas iun ideon por progresigi Esperanton, sen postuli, ke ili apartenu al tia aŭ alia organizaĵo, raso, partio, nacio, religio aŭ moralo. Ĉiuj veroj estas direndaj, diskutindaj kaj diskuteblaj. Neniu organizaĵo ekzistanta aŭ ekzistonta estas posedanto de Esperanto, neniu el ili havas monopolon de la vero. Ni do rajtas kaj devas,

Cl.- ĉi tiu estas nia kvina principo, kritiki kaj elmeti ĉion, kio endanĝerigas la movadon, eĉ se tio ĝenas kelkajn esperantistojn...

Vi aŭdis elsendon de Svisa Radio Internacia. Claude Gacond kaj Michel Frésard laŭtlegis parton el la deklaro de redaktoro, Eugène de Zilah. Ĝin vi povos relegi en la lasta numero de La Gazeto. Ĝis la venonta sabato!